

Tillsammans för ett liv fritt från allergi!

**Astma- och Allergiförbundets
verksamhetsplan för åren 2023–2025**

Inledning

Sedan starten 1956 har Astma- och Allergiförbundet arbetat för att människor med astma, allergi eller annan överkänslighet ska få ett friskare, bättre och tryggare liv. I Sverige finns drygt tre miljoner människor med astma, allergi eller annan överkänslighet. Med deras bästa för ögonen arbetar vi för ett tillgängligt samhälle. Det gör vi genom att sprida information, bedriva opinionsbildning och finansiera forskning på området. Vårt arbete har på senare år bland annat bidragit till skärpningar av tobakslagen, att nickel förbjudits i mynt och smycken, tydligare innehållsförteckning på livsmedel, ökad märkning av allergivänliga produkter samt säkrade pollenprognoser i hela landet. Vårt mål är att vården ska bli bättre och mer jämlik och att skolor, att utomhusluften ska bli renare samt att restauranger och andra offentliga miljöer ska bli tillgängliga för alla som lever med en matallergi. Ju fler vi är som kämpar tillsammans mot samma mål, desto större skillnad kan vi göra!

Ett viktigt mål under kommande kongressperiod blir att fortsätta det framgångsrika arbetet med att tydliggöra Astma- och Allergiförbundet som en stark opinions- och påverkansaktör, framför allt inom våra tre prioriterade områden vård, luft och mat. Genom att påverka politiska beslut på lokal, regional och nationell nivå förbättrar vi livet för alla som lever med en allergisjukdom. Vårt långsiktiga och ambitiösa mål är att bli den vassaste opinions- och påverkansaktören i ideell sektor.

Att leva med ett osynligt funktionshinder kan vara utmanande. Man är ofta beroende av den miljö man befinner sig i och de människor som finns runt omkring en. Ofta är det just brister i närmiljön eller brist på kunskap hos andra det som gör att symtom uppstår hos den som har astma, allergi eller överkänslighet och skapar otillgänglighet. Därför är ökad kunskap om och förståelse för allergisjukdomar en viktig fråga för att öka tillgängligheten i samhället för våra grupper.

Samhället har förändrats rejält under 2000-talet och när förutsättningarna för att bedriva klassiskt folkrörelsearbete förändras måste föreningslivet också anpassa sig. Vi vill vara en attraktiv organisation genom att bland annat stärka gemenskapen, utveckla medlemskapet, sänka trösklarna för engagemang och satsa på att bli en lärande organisation. Allt för att upplevas som fortsatt relevant för våra målgrupper och fortsätta nå nya politiska framgångar.

Förbundsstyrelsen föreslår med denna verksamhetsplan för åren 2023–2025 att Astma- och Allergiförbundet kraftsamlar kring tre övergripande mål för de kommande tre åren.

Övergripande mål för kongressperioden:

1. En allergivård i världsklass
2. En ökad kunskap om och förståelse för allergisjukdomar
3. En attraktiv organisation som samlar människor med intresse för våra frågor

1. En allergivård i världsklass

En framgångsfaktor för organisationen har varit att våga prioritera sakfrågor och arbetssätt. Genom att hålla i och hålla ut blir vi mer framgångsrika. Detta kommer att fortsätta vara vägledande för organisationens påverkansarbete. Vi kan inte prioritera alla sakfrågor samtidigt utan måste våga välja några sakfrågor i taget att driva. Därför tror vi på att fortsätta prioritera vård, luft och mat. Ett mål kan vara att minska och mildra allergier genom att till exempel skapa allergisäkra miljöer i skola/förskola, minska utsläpp av luftföroreningar och skapa ännu fler rökfria miljöer. De tre områdena kommer med andra ord att genomsyra vårt intressepolitiska arbete under kommande kongressperiod där störst fokus kommer vara på att förbättra allergivården. Allergivården berör alla våra målgrupper, i alla åldrar och över hela landet. Det är därför den fråga som har störst potential att samla människor för ett gemensamt mål: En allergivård i världsklass!

Vi tror att Sverige kan få en allergivård i världsklass genom att ta initiativ till:

- Ett svenskt allergiprogram
- Nationella riktlinjer för allergivården

En svensk strategi för ett liv fritt från allergi!

Kan Finland så kan vi! Finland har drivit ett framgångsrikt nationellt allergiprogram under tio års tid. Det är nu hög tid att även Sverige får ett nationellt allergiprogram, efter egen modell. Genom ett politiskt initiativ kring Sveriges vanligaste kroniska sjukdom kan vi skapa förutsättningar för en mer jämlik vård, bättre utredningar och diagnostik men även möjligheten att öka kunskapen om att allergier kan förebyggas.

Ett nationellt allergiprogram skulle konkret kunna förbättra livet för våra medlemmar och alla andra som lever med astma, allergi, eksem eller annan överkänslighet. Det är dags för "En svensk strategi för ett liv fritt från allergi!"

Gemensamt driver vi frågan om ett nationellt allergiprogram i mötet med lokala, regionala och nationella beslutsfattare. Även regioner och kommuner kan ta initiativ till kommunala och regionala allergiprogram och i det arbetet är vi gärna en konstruktiv dialogpartner.

En jämlik allergivård oavsett var du bor!

Var tredje svensk lever med allergi, den största kroniska sjukdomen i Sverige. Dessutom har 800 000 personer astma och ca 1 miljon människor har atopiskt eksem. Trots detta saknas idag nationella riktlinjer och nationellt kunskapsstöd för allergiska sjukdomar. Följden är bristande diagnostik och behandling vilket bidrar till försämrade livskvalitet för den enskilde, ökad oro för fr.a. barnfamiljer och i

slutändan ökade samhällskostnader som hade kunnat undvikits. Under kongressperioden driver Astma- och Allergiförbundet nationella riktlinjer för allergivården som en prioriterad fråga.

Socialstyrelsen ansvarar för nationella riktlinjer och det är dags för ett initiativ inom allergiområdet, vilket skulle skapa mycket bättre förutsättningar för en jämlik vård över hela landet. Riktlinjer ger förutom ökad likvärdighet dessutom en annan möjlighet till uppföljning av vården och bristen på riktlinjer bidrar därför till att allergivården osynliggörs.

2. En ökad kunskap om och förståelse för allergisjukdomar

Vi vet vad vi talar om. I mötet med oss får man ökad kunskap om astma, allergi, eksem och annan överkänslighet. Oavsett om man möter oss via webben, genom en aktivitet med en lokalförening eller på vårt eget vandrarhem. Vi lever dagligen med våra frågor, vilket kan innebära olika former av hinder i vardagen. Men vi vet också att situationen kan förbättras, om vi får en bättre vård, en tillgänglig skola eller bara fler som visar lite mer hänsyn. Vi och våra medlemmar märker dagligen hur brist på kunskap och förståelse för allergisjukdomar skapar otillgänglighet, oro och onödigt lidande. Men genom att sprida kunskap och kommunicera vikten av hänsyn och förståelse kan vi skapa ett mer tillgängligt samhälle och få en ökad livskvalitet för fler. Även inom detta område kommer vi fortsätta att prioritera vård, luft, mat i våra olika aktiviteter.

Kommunikation och marknadsföring

Vi behöver tydligare kommunicera innehåll, budskap, resultat och effekt av vårt arbete, gärna på ett tilltalande och inspirerande sätt och med personliga berättelser. Förbundet behöver bli en starkare och synligare aktör i de prioriterade sakfrågor vi driver. Vi ska därför arbeta för en målgruppsanpassad och kunskapsbaserad kommunikation för att nå ut. En del i det handlar också om en ökad och förbättrad marknadsföring av vår märkning och hur medvetna konsumtionsval kan förenkla och förbättra vardagen för någon som har en överkänslighet eller en allergisjukdom. Det ska vara lätt att välja rätt!

Ny kunskap om allergisjukdomar

Ny kunskap om allergisjukdomar behöver tas fram och sedan spridas bättre till den kliniska vården och till allmänheten. Exempel på mål här kan vara att alla patienter måste få en relevant patientutbildning som ökar möjligheten till egenbehandling. Alla vårdregioner ska ha allergologer och ha ansvar för att utbilda fler allergispecialister. Ny kunskap om matallergifrågor, särskilt för barn, behöver spridas till aktörer som MVC, BVC, primärvård, förskola/skola.

Samverkan med Astma- och Allergiförbundets Forskningsfond är en viktig framgångsfaktor för att öka kunskapen. Likaså att satsa på ökad insamling för att på det sättet kunna finansiera ännu mer allergiforskning som i sin tur bidrar till ny kunskap. Vi behöver sprida och kommunicera ny kunskap på ett tilltalande sätt för att väcka intresse för allergifrågor och öka kunskapen hos vårdprofessionen och allmänheten.

Vi behöver också öka samverkan med vårdprofessionen inom astma-allergiområdet och de allergiforskare som bidrar med ny viktig kunskap. Samtidigt behöver vi hitta en balans mellan att å ena sidan luta oss mot forskningsevidens i vår kommunikation och påverkansarbete men å andra sidan samtidigt kunna stötta våra medlemmar utifrån deras personliga erfarenheter, som ibland kan stå i motsättning till vad nuvarande kunskapsläge säger.

Allergiakademin

Allergiakademin är Sveriges första digitala kunskapsplattform om allergier som samlar viktig information under ett och samma paraply. Allergiakademin delar på ett lättillgängligt sätt kunskap, information och praktiska tips baserad på forskning till alla som möter barn med allergier i sin vardag. Att nå ut digitalt med kunskap om allergisjukdomar blir allt viktigare och därför behöver vi fortsätta utveckla och sprida allergiakademin, för att fortsätta nå nya målgrupper och på det sättet sprida kunskap om allergisjukdomar till ännu fler.

3. En attraktiv organisation som samlar människor med intresse för våra frågor

Organisationen är ett medel för att uppnå våra ändamål, en organisation som vill upplevas som relevant och attraktiv behöver hela tiden anpassa sig till yttre omständigheter och samhällsförändringar. De senaste tio åren har mycket kraft ägnats åt att diskutera regionalisering och stimulera länsföreningar att gå samman till större regionföreningar. Detta för att anpassa sig till samhällets omvandling från 21 landsting till sex vårdregioner. Målet med vårt eget regionaliseringsarbete har varit större och starkare regionala föreningar som därmed får bättre förutsättningar att påverka allergivården och stötta sina lokalföreningar och medlemmar. Det arbetet skulle nu behöva växlas över till att öka lärandet och samverkan internt, stärka gemenskapen och vi-känslan samt utveckla fler möjligheter att engagera sig i våra frågor.

Tillsammans för våra gemensamma mål

Oavsett var i organisationen vi är aktiva, i en förening, i ett förbundsuppdrag eller på Södergården-Åre känner vi oss delaktiga i hela organisationens verksamhet. För en utomstående person finns det bara en organisation, Astma- och Allergiförbundet, oavsett vem man möter eller var i organisationen man möter oss. Bilden av oss, vårt förtroende och därmed hela vår framtid ägs av den person som i stunden möter den enskilde medlemmen eller den potentielle medlemmen och samarbetspartnern. Vi behöver diskutera hur vi vill uppfattas, stärka en VI-känsla och bygga en positiv och stärkande gemenskap.

En viktig framgångsfaktor i en organisation är samarbete och samverkan. Vi blir starkare tillsammans om de olika delarna i organisationen – lokala och regionala föreningar, förbundet, Forskningsfonden, Unga Allergiker och servicebolaget - har gemensamma mål och strävar åt samma håll. Ju tydligare och enigare vi kan vara i vår kommunikation och våra budskap – desto mer attraktiva och trovärdiga blir vi i omvärldens ögon.

Här både kan och vill jag engagera mig

Varje medlem ska uppleva att den blir bekräftad, inkluderad och delaktig. Då behövs både systematiska rutiner och ett ledarskap som kan inspirera, motivera och skapa samhörighet.

För att bli en framgångsrik medlemsorganisation måste man driva en idé och en verksamhet som lockar människor. Så många som möjligt ska därför få chansen att känna; Här både kan, vill och får jag engagera mig! Det ska vara enkelt att bli medlem och fortsätta vara det. Vi ska effektivisera och uppgradera processer och rutiner i medlemsregistret och få en ännu bättre medlemservice. Målet är att kunna erbjuda ett attraktivt medlemskap och locka fler att bli en av oss samt förlänga tiden som medlem/givare.

Vi behöver sänka trösklarna för engagemang, bland annat genom att göra det enkelt och attraktivt att vara aktiv i en förening/styrelse men också öppna upp för fler möjligheter att engagera sig än att sitta i en styrelse. Samtidigt behöver vi ett långsiktigt hållbart engagemang, genom att värna våra eldsjälar, få fler att bli delaktiga och skapa möjligheter till en bra balans mellan att vara aktiv och att vara ledig.

Vi behöver bli bättre på att kombinera klassiskt folkrörelsearbete med moderna digitala verktyg. Digitalt engagemang i ex. sociala medier bör som ett led i att sänka trösklarna uppvärderas och utvecklas mer, likaså att stödja vårt arbete genom att bland annat skänka en gåva eller följa, gilla och dela våra inlägg på sociala medier. Lokal verksamhet för medlemmar utifrån deras förutsättningar och behov är fortsatt viktigt. Men digitaliseringen kompletterar och möjliggör utbyte och engagemang på distans till många fler, det måste vi utnyttja och kunna erbjuda i högre utsträckning.

En lärande organisation – Ökat fokus på utbildning och folkbildning

Under 2000-talet har samhället förändrats i rask takt. Nya krav och förväntningar på hur man vill engagera sig har uppstått, nya digitala möjligheter finns och även Sveriges demografi, alltså hur befolkningens sammansättning och åldersfördelning ser ut, är under förändring. Förändringar som dessa ökar behovet av utbildning och fortbildning bland våra aktiva och anställda. För att vara en attraktiv organisation i framkant behöver vi därför satsa mer på att rusta våra aktiva och framför allt våra nya aktiva genom interna utbildningar samt genom att uppmuntra till folkbildning, kompetensutveckling och studiecirkel av olika slag.

En ökad kunskap om de förändringar som sker i samhället och dess eventuella positiva eller negativa påverkan på föreningsarbetet bidrar till utveckling, stabilitet och trygghet inom organisationen, även i en tid som präglas av snabba yttre samhällsförändringar. Här handlar det om att som organisation våga vara öppen för de möjligheter som framtiden och kommande förändringar öppnar upp för oss och inte bara se de eventuella hinder eller problem som förändringar skapar.

Det blir också allt viktigare inom föreningslivet med ett medvetet och relationsinriktat ledarskap. Det kan handla om att vara lösningsorienterad, inte detaljstyra verksamheten, balansera olika typer av personer och deras drivkrafter. Det kan också handla om att våga testa nytt, reflektera över vad som bör göras och utvärdera vad som fungerar och inte i verksamheten. Eller som Aron Schoug (som föreläste på den digitala Föreningskonferensen 2021) skriver i sin bok *Motivera Ideella*:

Ledarskap i ideellt arbete är att skapa en atmosfär där olika behov tillfredsställs. Ledarskapet är en process snarare än en position. Det handlar om samarbete inom styrelsen, att inspirera och uppmuntra varandra.